



Handläggare: Virginia Kustvall Larsson
Telefon: 08-508 09 000

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
SDN 2007-12-18

Slutbetänkande av Klimat och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60)

Svar på remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner stadsdelsförvaltningens svar på remissen av Slutbetänkande av Klimat och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60)

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Anders Lindgren
chef för Parkmiljögruppen
Norra Innerstaden

Sammanfattning

Klimatet förändras och kommer att fortsätta att ändras även om utsläppen av växthusgaser minskas. Klimat- och sårbarhetsutredningen har kartlagt samhällets sårbarhet för klimatförändringar och lämnar i sitt slutbetänkande förslag på hur samhället kan anpassa sig. Klimatfrågan innehåller enligt stadsdelsförvaltningen flera olika perspektiv. I Stockholmsregionen är t ex översvämningsrisken för Mälaren en central fråga. Det är enligt förvaltningen av största vikt att också arbetet med att minska klimatpåverkan ges samma dignitet. Samma samhällsstrukturer är oftast bärare av båda frågorna. Klimatförändringarna påverkar de grundläggande förutsättningarna för ett stort antal verksamheter. Det praktiska arbetet kommer till största delen att genomföras på lokal nivå av kommuner, företag och enskilda. Stadsdelsförvaltningen anser att det är rimligt att länsstyrelserna samordnar arbetet under förutsättning att länsstyrelsernas likvärdiga kompetens säkerställs. Det är till största delen oklart hur olika åtgärder ska finansieras. För att både klara av att anpassa Sverige till ett nytt klimat och för att genomföra åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser behövs enligt förvaltningen ett samlat grepp när det gäller finansieringsfrågan.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har begärt remissvar senaste 2007-12-11 från Östermalms stadsdelsnämnd med anledning av miljödepartementets remiss av slutbetänkande av Klimat och sårbarhetsutredningen. Stadsdelsförvaltningen har begärt och fått förlängd remisstid till 2007-12-20. Ärendet tas upp på stadsdelsnämndens sammanträde 2007-12-18.

Ärendet har beretts av Parkmiljögruppen för Norra Innerstaden.

Bakgrund

Klimatet förändras och kommer att fortsätta att ändras även om utsläppen av växthusgaser minskas. Klimat- och sårbarhetsutredningen har kartlagt samhällets sårbarhet för klimatförändringar och lämnar i sitt slutbetänkande "Sverige inför klimatförändringar - hot och möjligheter" förslag på hur samhället kan anpassa sig. Utredningen överlämnade sitt slutbetänkande till regeringen den 1 oktober 2007. Utredningen har letts av den särskilde utredaren Bengt Holgersson. Till utredningen förordnades en rådgivande kommitté.

I november 2006 överlämnade utredningen delbetänkandet Översvämningshot - Risker och åtgärder för Mälaren, Hjälmaren och Väneren till regeringen. I denna rapport analyseras översvämningsproblematiken i de stora sjöarna och förslag till åtgärder för att minska riskerna lämnas.

Utredningen har haft i uppgift att kartlägga det svenska samhällets sårbarhet för klimatförändringar och bedöma kostnader som dessa kan ge upphov till. Uppdraget har också innefattat att föreslå åtgärder som minskar samhällets sårbarhet för både successiva klimatförändringar och enstaka extrema väderhändelser. Vidare har berörda myndigheters beredskap och förebyggande arbete setts över.

De områden som utredningen särskilt kartlagt är infrastruktur, t.ex. vägar, järnvägar och telekommunikation, byggnadsbestånd, energi och VA-försörjning, jord- och skogsbruk, människors hälsa samt den biologiska mångfalden. I arbetet har utredningen utgått ifrån klimatscenarier från IPCC och de regionala klimatmodeller som tas fram av SMHI:s forskningsenhet för klimatmodulering. Utredningen har även sett över forskningsbehoven.

Utredningen i korthet

Utredningen fokuserar på att Sverige måste anpassas till ett nytt klimat. För Sverige, liksom för andra nordliga länder, kommer klimatförändringarna enligt utredningen att föra med sig både positiva och negativa effekter. Temperaturklimatet i Mälardalen kommer att likna det som norra Frankrike har idag, men med mer nederbörd. Det medför enligt utredningen att risken för översvämnning, ras, skred och erosion kommer att öka på många håll i landet. Samtidigt ökar skogstillväxten, och Sveriges energibalans förbättras i och med att vattenkraftpotentialen ökar.

På flera områden är det enligt utredningen viktigt att åtgärder vidtas redan nu, bland annat för bebyggelse, vägar, järnvägar, el- och telenät och VA-system. Kommuner måste börja ta hänsyn till klimatförändringar och risker för extrema väderhändelser i den fysiska planeringen, så att inte ytterligare risker byggs in i samhället. Utredningen har gjort översiktliga modellberäkningar över hur stora skadekostnader som kan uppstå.

Över 300 000 byggnader bedöms enligt utredningen ligga inom områden med hög risk för ras, skred och erosion. Byggnader till ett värde mellan 30-100 miljarder kronor, beroende på klimatutvecklingen, beräknas drabbas under det kommande seklet om inga åtgärder vidtas. Översvämning av bebyggelse kan orsaka kostnader för över 100 miljarder kronor. Kostnaderna för att förebygga skadorna är i många fall betydligt lägre. I vissa delar av landet måste relativt kostsamma investeringar göras snarast för att förebygga stora skador på befintlig bebyggelse, exempelvis vid Vänern och Mälaren. Utredningen föreslår att ett statligt klimatanpassningsanslag inrättas som stöd för sådana insatser.

Hänsyn till effekter av klimatförändringar måste enligt utredningen integreras i beslutsfattandet i både privat och offentlig sektor, för att göra klimatanpassningen på ett kostnadseffektivt sätt. Många åtgärder kan vidtas i samband med normalt underhåll och nyinvesteringar. Utredningen vill ge länsstyrelserna en central roll i klimatanpassningsarbetet, och föreslår bland annat att en klimatanpassningsdelegation inrättas vid varje länsstyrelse som stöd för kommuner och andra aktörer.

Skogstillväxten beräknas öka med ca 20-40 procent. Förutsättningarna för jordbruksproduktionen kommer att enligt utredningen att förbättras. Samtidigt ökar skörde- och skogsskador av olika slag. Stormfällning av skog, med konsekvenser för hela samhället, kommer att öka. Framsynta anpassningsåtgärder behövs för att utnyttja fördelarna och för att undvika oönskad anpassning, som ökad bekämpningsmedelsanvändning och införandet av trädslag som missgynnar biologisk mångfald.

Den svenska naturen kommer enligt utredningen att förändras. I Östersjön kan ekosystemen förändras drastiskt. Fjällen förbuskas till stor del. Det varmare klimatet kommer också att föra med sig hälsorisker, bland annat ökad smittspridning till både människor och djur.

Kunskapen om hur klimatförändringarna kommer att påverka olika delar av samhället och vilka anpassningsåtgärder som bör vidtas är fortfarande relativt begränsad, och utredningen anser att mer forskning behövs. I betänkandet föreslås att ett nytt institut med inriktning på klimatforskning och klimatanpassning skapas för att få en kraftsamling inom området.

Förvaltningens synpunkter

Utredningens fokus har varit att redogöra för det svenska samhällets sårbarhet för klimatförändringar, bedöma kostnader som dessa kan ge upphov till samt föreslå åtgärder som minskar samhällets sårbarhet för både successiva klimatförändringar och enstaka extrema väderhändelser.

Klimatfrågan innehåller enligt stadsdelsförvaltningen flera olika perspektiv av vilka utredningen tar sig an ett, nämligen anpassningsfrågan. Den måste självfallet tas på största allvar och vissa regioner i Sverige är särskilt utsatta. I Stockholmsregionen är t ex översvämningensrisken för Mälaren en central fråga. Det är emellertid av största vikt att också arbetet med att minska klimatpåverkan ges samma dignitet. Samma samhällsstrukturer är oftast bärare av båda frågorna. Stockholms stad bör exempelvis ta ett samlat grepp om transportinfrastruktur- och bebyggelsefrågor inte bara för att anpassa sig till hot och risker beroende på klimatförändringen men också för att snabbt få ner utsläppen av växthusgaser.

Klimatförändringarna påverkar de grundläggande förutsättningarna för ett stort antal verksamheter. Klimatanpassningen av Sverige måste därför genomsyra hela samhället. Det praktiska arbetet kommer till största delen att genomföras på lokal nivå av kommuner, företag och enskilda. Stadsdelsförvaltningen anser att det är rimligt att länsstyrelserna, i enlighet med utredningens förslag, samordnar arbetet gentemot kommuner, näringsliv och regionala sektorsmyndigheter. Enligt förvaltningen blir då det då särskilt viktigt att säkerställa länsstyrelsernas likvärdiga kompetens. Regionala insatser utöver länsvisa blir sannolikt aktuella varför en ytterligare koncentration av vissa frågor bör diskuteras enligt förvaltningen.

Utredningen föreslår att ett statligt klimatanpassningsanslag inrättas som stöd för storskaliga kostnadskrävande insatser. 100 miljoner kronor per år föreslås avsättas för ett nytt institut för klimatforskning och anpassning. I övrigt är det oklart hur olika åtgärder ska finansieras. För att både klara av att anpassa Sverige till ett nytt klimat och för att genomföra åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser behövs enligt förvaltningen ett samlat grepp när det gäller finansieringsfrågan.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner stadsdelsförvaltningens svar på remissen av Slutbetänkande av Klimat och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60).

Bilagor

Remisshandlingen